СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 228. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 1 жовтня 1931.

VOL. XXXIX. No. 228. Jersey City, N. J., Thursday, October 1, 1931. THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ СПРАВЕДЛИВОГО РОЗПОДІЛУ ПРАЦІ

ТІ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ, ПОВИННІ ПОДІЛИТИСЯ ПРАЦЕЮ З БЕЗРОБІТНИМИ.

ШИКАГО. — Комітет у справі заради безробіттю, котрий допомагає президентови Гуверови в його змаганнях ліквідації безробіття, вислав до Вашінґтону свій перший звіт, у якім домагається рівного розподілу праці між усіх працюючих.

У звіті кажеться, що працедавці зобовязані тепер збільшити число працюючих. Вони повинні разом з робітниками виробити негайно такий плян, який давав би цеї зими працю як найбільшому числу безробітних. Всі робітники, які мали працю, повинні її мати і в теперішних обставинах. Хай менше днів люди працюють, але хай кождий працює і має можність якогось заробітку.

Отсю вимогу предложив Гери Гвілер, голова комітету, Волтерови Ґіфордови, президентови тої організації, яку покликав до життя президент Гувер.

В НЮ ЙОРКУ Є 160,000 БЕЗРОБІТНИХ БЕЗ ЗАСОБІВ ДО ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — „Емердженсі Онемплоймент Реліф Коміті" подає, що в Ню Йорку є 160,000 безробітних, котрі вже вичерпали всі свої ощадности і не мають ніяких засобів до життя. Половина з тих безробітних є батьками родин.

ЗМЕНШИЛИ ПЛАТНІ В 221 ФАБРИКАХ.

ВАШИНГТОН.—Департамент праці оголошує, що від 15 серпня зменшено заробітні платні принаймні на 10% у 221 фабриках. У той спосіб обтинано платні 20,739 робітникам.

ВБИТО ДВОХ МАЙНЕРІВ ПІДЧАС ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ЕСТІВЕН (Саскачеван, Канада). — Тут прийшло до кривавої сутички між поліцією і страйкуючими майнерами. Вбито двох страйкарів, двох тяжко ранено; ранено теж смертельно одну дівчину. Побито 12 полісменів.

Страйкарі відбули похід мимо заборони з боку мейора. Це й спричинило кровопролиття.

ЗАМИКАЮТЬ БАНКИ.

БИНҐЕМТОН. — „Стейт Бенкінґ Департмент" перебрав агенди місцевого банку „Ситизенс Трост Компані". Як причину подають спадок цінних паперів, які були зложені на забезпечення банку.

ПУЛАСКІ (Ню Йорк). — Замкнено через брак готівки „Піплс Нешенел Бенк".

ПІТСБУРҐ. — Замкнено „Пері Стейт Бенк" через те, що депозитори кинулися витягати гроші. Урядовці банку запевняють, що депозиторам виплатять усі ощадности. Але наразі нема готівки.

ЧАРЛСТОН (Вест Вірджінія). — „Ди Департмент оф Бенкінґ" подає, що замкнув три стейтові банки, а то „Ди Бенк оф Морґентавн", „Ди Бенк оф Вестон" і „Ди Бенк оф Флемінґтон".

КУЛИДЖ ЗРОБИВ ВЕЛИКУ ПРИСЛУГУ ГУВЕРОВИ.

ВАШИНҐТОН. — Приятелі президента Гувера надзвичайно задоволені з заяви бувшого президента Кулиджа, в якій він заявився за поновну кандидатуру Гувера на президента. Кажуть, що це дуже скріпить шанси Гувера на поновний вибір.

ЕПИСКОПАЛИ ЗІРВАЛИ З 123-ЛІТНЬОЮ ТРАДИЦІЄЮ.

ДЕНВЕР. — На конвенції епископальної церкви принято вкінці обома палатами зміну канонів відносно подружа. Вправді навіть у тій зміні нема згадки про розвід, але зазначено, що коли цивільна влада розвяже якесь подружа, а духовний суд узнасть його неважним, тоді інтересовані можуть наново входити в подружий стан і бути одружені в церкві так, як би ніколи не були подружені.

В той спосіб відступлено в епископальній церкві від традиції, яка 123 роки не дозволяла на церковний шлюб для розведених.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЩИХ ПОЧТОВИХ ОПЛАТ.

ВАШИНҐТОН. — Ґенеральний постместер Бравн буде домагатися від наступного конґресу ухвалення підвишки почтових оплат. Він каже, що коли піднесуть належитість на почтові пересилки першої кляси з 2 центів на 3, тоді прихід збільшиться на $135,000,000, з чого буде можна покрити почтовий дефіцит, який виносить $100,000,000.

ДЕМОКРАТИ СКРІПЛЯЮТЬ СВОЮ ПОЗИЦІЮ В КОНҐРЕСІ.

СЕДАЛІЯ (Мізурі). — Роберт Д. Джансон, демократ, зістав вибраний конґресменом на місце помершого Джана Палмера, републиканця.

Супроти цього конґрес буде тепер поділений на дві рівні части. Републиканці й демократи матимуть рівне число заступників. Поза ними є ще один фармерський заступник, котрий є формально рішаючим чинником, бо може перехилити при голосуванню побіду, на яку захоче сторону.

„ЛІКАРІ ЗАБОРОНИЛИ ЙОМУ ГОВОРИТИ"...

27. серпня переїздив через Варшаву в дорозі до Берліна большевицький комісар закордонних справ, Літвинов. На двірці привитав Літвінова в імени польського міністерства закордонних справ шеф секретаріяту, Матушевський, і члени большевицького посольства у Варшаві під проводом Овсеєнка. Увесь час Літвинов не виходив з ваґону, а говорив з Овсеєнком. Журналісти спитали Літвінова, яка його думка про польське предложення в справі пакту про неаґресію. Літвінов відповів, що лікарі заборонили йому говорити. На запит, як порозуміватиметься в Берліні з міністром Курціюсом, відповів Літвинов, що насамперед порадиться визначних німецьких професорів медицини.

КАТ ВИКОНАВ СМЕРТНИЙ ПРИСУД У САМБОРІ.

Як ми вже повідомляли, президент Польщі не помилував Федька Кавальця, засудженого на смерть за вбивство свого вуйка Шаткевича. В пятницю, 28. серпня, в 6. год. рано, відбулася екзекуція на подвірю вязниці в Самборі. Повісив його кат Мацеьовський, який приїхав був із Варшави. Кат після виконання присуду вкинув свої білі рукавички в труну. Кавалець прийняв був оголошення присуду спокійно, просив лише, щоби йому дали священика та питався кілька разів про свою жінку, одначе її не було.

ЗРУЙНОВАНИЙ КУПЕЦЬ КАЗАВ СЕБЕ ЗАСТРІЛИТИ.

У Лодзі в поліції зголосився купець Зецигер, і сказав, що безробітний Влодарчик шантажує його під загрозою смерти. Арештований Влодарчик пояснив це так, що Зецигер дав йому був 500 зол. і револьвер, щоби застрілив його. Казав, що Влодарчик заробить собі гроші і нічого йому не буде, бо в його хаті нема нікого, його родина на літниці. По тих словах Зецигер відвернувся та казав стріляти. Влодарчик узяв тоді гроші й револьвер і втік. Виявилося, що Зецигер хотів, щоби Влодарчик убив його, бо він фінансово зруйнований і хотів родині запевнити 105 тисяч долярів з асекурації. Коли Влодарчик не вбив його, Зецигер боявся, що Влодарчик може повідомити про все поліцію, сам пішов до комісаріяту й там обвинуватив Влодарчика. Зецигера арештували.

З ГАРАЗДІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Останнє число одинокого українського денника в Румунії „Час" вийшло лише з 2-ма сторінками друку і з покликом до передплатників, щоби вирівнали залеглости і дали змогу вернути до більшого обему. Перед такою крізою стоять й інші українські часописи, які не користають із чужинецьких рептильних фондів. — („Діло").

І ТАМ БІДА.

У квітучій донедавна Австралії погіршилися життєві умовини. В Перті застрілив один робітник свою жінку і пятеро дітей у віці від 13 літ до 15 місяців з причини безробіття.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

В четвер, дня 1-го жовтня, в годині 8.45 зі стації WNYC, 570 кс. відбудеться українська програма на радіо.

Грають: Михайло Сенюк, скрипка; Ольга Ткачук, пяно; Михайло Вдовяк, челіст.

Музика аранжована М. Вдовяком.

БЕРНАРД ШОВ ПРОТЕСТУЄ.

Польська преса повідомляє, що комітет „Міжнародньої Допомоги вязням-комуністам" у Києві оповістив протест проти нового тюремного правильника у Польщі. Рівночасно цей комітет просить Бернарда Шова, щоби взяв на себе провід у боротьбі з тим правильником.

АРЕШТУВАЛИ ВБИВНИКА ТАЙНОГО АҐЕНТА.

Польські джерела повідомляють, що поліція в Бориславі арештувала другого вбивника тайного аґента Букси, Станислава Коску, що є визначним комуністичним діячем. Його відставили до Самбора.

УТОНУЛО ПЯТЬ СВЯЩЕНИКІВ.

В ріці Отаві на пограничу Квебеку й Онтеріо втонуло пять молодих священиків чина Домініканів. Священики відбували вакації в таборі на березі ріки і критичного дня хотіли моторовою лодкою дістатися на другий беріг. У віддалі 350 стіп від берега филя перевернула лодку і пірвала пятьох, крім одного, який умів пливати і вратувався. З берега поспішили з допомогою два інші священики лодкою з веслами, одначе прибули запізно.

АВТО ЗА 35 ЗОЛОТИХ.

В Естонії прибрала кріза гострі форми: за 14 естонських марок продали на ліцитації нове авто.

ДИВО ПРИРОДИ.

В одному ресторані в Білгороді показують цікаву примху природи, а саме живе 7-місячне ягня, яке має дві голови, чотири передні ноги, дві шиї та два серця. Кожна голова живиться окремо. Власник ягняти заробляє гроші, показуючи його по цілій Югославії.

ВІСТУНИ ЗИМИ.

У всіх карпатських горах паде від пятьох днів дощ, а в деяких околицях вкрилися вершки гір густим снігом. Температура впала значно, а на щиглях виносила один степень зимна.

ЯК ПОЗБУТИСЯ ГРУБОСТИ?

Головний лік — відповідна дієта. Їсти багато овочів і ярини, особливож на друге снідання й на підвечірок (огірки, капусту, овочі, салату). Не споживати товщів, цукру, мучних страв, шоколяди, коко, сира, рижу, хліба і барабоб. На обід і вечерю зїдати шматок худого мяса й багато ярини. Найкращі штучні відтовщуючі середники — це прочищуючі ліки, алеж їх вживати тільки на дорученя лікаря. Якщо серце здорове, вживати багато руху та працювати. Праця, якщо й не відтовщує, то не дозволяє товстіти дальше.

ЗНИЩИЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ГНІЗДО В АЗІЇ.

Російський часопис „Возрожденіе" пише: Поліція в Шанґгаю (Китай) перевела ревізію в помешканню большевицької торговельної місії „Аркос". Із захоплених архівів виходить, що шанґгайський осередок комінтерну був у безпосередньому звязку з революційними центрами Японії, Філіпінських островів, Індокитаю, Голяндської Східної Індії, Формози і Маляйського півострова (всі краї в східній й полуднево-східній Азії). Шанґгайські комуністи брали також участь в підтримці індійських революціонерів.

З захоплених документів видно, що шанґгайська большевицька організація на протязі кількох місяців видала понад 80 тисяч фунтів стерлінгів на комуністичну пропаганду.

Арештовано притім члена III-го Інтернаціоналу, якогось Нуленса, і його жінку. Нуленс — загадочний чоловік, правдиве його імя невідоме. В Шанґгаю мав він пять ріжних помешкань, а листи діставав на ріжні адреси. При нім знайшли кілька бельгійських, швайцарських й англійських пашпортів. В його руках були зосереджені всі нитки большевицької руїницької роботи на далекому Сході.

З ПОДІЛЛЯ НА ПОКУТТЯ ЧЕРЕЗ РУМУНІЮ.

Між Польщею й Румунією заключено умову, на основі якої Румунія дозволила на залізничий транзит (переїзд) між кордонними польськими стаціями через свою територію. Ця умова відноситься до відтинків, що лежать між залізничими стаціями Кути-Вижниця-Снятин-Залуче і між стаціями Кути-Вижниця - Стефанівка-Заліщики. Умова признає свободу переїзду для подорожних, багажу, товарів і почти. Подорожні в польських поїздах не обовязані мати пашпортів, або якихнебудь леґітимацій, і будуть звільнені від усяких пашпортових формальностей з тим застереженням, що на території Румунії не вільно з вагонів висідати, ані до поїзду всідати. Таксамо не вільно подорожним у польським поїзді на румунській території ні давати, ні приймати ніяких предметів. Таким чином Заліщики одержали пряме получення з Коломиєю, Снятином і Кутами, через румунську територію.

АНҐЛІЙСЬКО-СОВІТСЬКИЙ ІНЦИДЕНТ.

У кронштадській твердині застрілив один совітський вояк, що стояв на стійці, анґлійського моряка, Стівенсона. Совітський уряд твердить, що Анґлієць не то, що не послухав осторогу вояка, а ще й хотів розброїти вояка. Думають, що совіти наказали нарочно застрілити цього моряка, бо він бачив надто багато в Петроґраді.

СВЕН ГЕДІН У КИТАЮ.

За дозволом і піддержкою китайського уряду вибирається відомий шведський подорожник-учений Свен Гедін на поїздку до Китаю з науковою метою. В експедиції візьмуть участь і китайські вчені. Експедиція хоче висвітлити повстання азійських гір, історію Китаю і зокрема часи боротьби з Гунами.

ТРИЮМФАЛЬНИЙ ПОВОРОТ ЛЯВАЛЯ Й БРІЯНА З БЕРЛІНА

НА ВСЬОМУ ЇХ ШЛЯХУ ПО НІМЕЧЧИНІ, БЕЛЬҐІЇ И ФРАНЦІЇ СТРІЧАЛИ ЇХ ТИСЯЧНІ ТОВПИ.

ПАРИЖ (Франція). — Давно вже Европа не бачила такого масового ентузіязму, який проявило населення Бельґії та Франції підчас повороту з Берліна до Парижа міністрів Лявала та Бріяна. На кождій зупинці потягу тисячні товпи народу витали французьких міністрів, що доконали великої місії, поклавши реальні початки німецько-французького зближення.

Населення набирає певности, що тепер уже не прийде так скоро до страшних кривавих подій, які воно пережило підчас світової війни. Крім того економічне порозуміння Німеччини та Франції дає надію на те, що воно приведе Европу до закінчення тяжкої економічної крізи. Сам Ляваль у своїх промовах зазначує, що йому пощастило докінчити щасливо велике завдання, яке буде мати далеко йдучі наслідки на шляху світового замирення й економічного поліпшення.

Навіть противники поїздки Лявеля та Бріяна до Берліна тепер змінили свою гадку й признають, що вона принесе великі позитивні наслідки. На них особливо вплинуло те, що населення Німеччини, Бельґії та Франції поставилося з ентузіязмом до французько-німецького порозуміння й майбутнього співробітництва їх на полі економічному.

ТРУДНОЩІ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Мек Донелд відвідав короля. Король просив Мек Донелда лишитися далі премієром-міністром і не робити виборів до парляменту, поки накресленої його урядом програми не переведеться в життя. Мек Донелд тепер знайшовся в трудному становищу, бо консервативці домагаються розвязання парляменту й призначення нових виборів, або приняття їх програми впровадження мита. Проти мита заявляються лібералі й грозять виступити з уряду, коли буде принята програма консервативців. Тоді Мек Донелдови доведеться уступити, бо він не буде мати коаліційного уряду. Він уживає всіх зусиль, щоб перебороти цю нову крізу в уряді.

Перед парляментом відбулася демонстрація безробітних, що протестували проти зменшення їх державної допомоги. Безробітні доручили в парляменті петицію членам робітничої партії. Коли товпи безробітних спинили рух на вулицях, поліція силою розігнала демонстрантів.

МАНДЖУРСЬКИЙ СЕПАРАТИЗМ ЗРОСТАЄ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — В Манджурії вже утворилися два сепаратистичні центри, а третій у внутрішній Монголії. Один центр у Квіріні, на чолі з начальником штабу китайських військ у тій провінції. Другий центр у Мукдені, що складається в більшости з ріжних достойників Манджурців, які використовують для своєї агітації ненависть Манджурців до Китайців, котрих уважають окупантами Манджурії. Нарешті третій центр у Харбіні, що хоче з внутрішньої Монголії та північної Манджурії утворити незалежну державу.

Кожда з цих груп веде в своїх районах жваву агітацію й утворила центри, що намагаються виконувати ролю правительства цих провінцій. В Китаю є тої думки, що Японці найбільше цікавляться групою в провінції Квірін, щоб утворити південно-манджурську буферну републику. Японія в окупованих районах південної Манджурії й у Мукдені тримає своє військо в касарнях, а охорону сповняють лише жандарми.

В Гонконгу зїхалися представники нанкінського й кантонського уряду. Вони тут ведуть переговори про замирення й припинення міжусобної війни, щоб спільними силами виступити проти Японії.

В ЛОНДОНІ ЗАДОВОЛЕНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Намір президента Гувера обмежити будову нових воєнних кораблів викликав тут велике задоволення. Представники всіх партій витають таке рішення американського президента й кажуть, що це одинокий реальний спосіб на шляху до обмеження зброєння держав.

Слідами Америки має піти Анґлія, а потім інші держави. Лише тоді можна буде сподіватися успіхів від міжнародньої конференції по обеззброєнню.

ФРАНЦІЯ ПОТРЕБУЄ ПШЕНИЦІ.

ПАРИЖ (Франція). — Дощеве літо принесло Франції недобір урожаю пшениці. Для задоволення потреб населення доведеться купити за кордоном 14 міліонів бушлів пшениці. Цю пшеницю мабуть куплять частинно в придунайських державах, а частинно в Злучених Державах.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДЕ ФУНКЦІОНУВАТИ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Український університет оголосив вписи студентів на наступний навчебний рік. Отже це значить, що університет не буде тепер замкнений. Про інші українські наукові й навчебні установи нема відомостей.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РІЧІ ПРО ПРАВДУ В АМЕРИЦІ.

Навіть стопроцентові американські патріоти хвилюються вже непомірно теперішнім положенням краю. Думають, що таки щось є не до ладу.

Альберт Річі, ґовернор стейту Мериленд і один з демократичних кандидатів на майбутнього президента, говорячи на конвенції Американської Адвокатської Палати про внутрішню й заграничну американську політику, підкреслив, що нарід хоче знати в першу чергу правду. А її не знає тому, що найбільші політичні голови крутять, говорять те, в що самі не вірять, а тимсамим впроваджують цілий край у блуд і не дають йому зібрати сили, щоби зліквідувати крізу.

До тих правд, які нарід повинен знати, треба зачислити, на думку Річі, „благородний експеримент", себто прогибіцію, яка могла зродитися з благородних мотивів, а тепер є найбільшим нещастям Америки, бо здеморалізувала американське життя. Те, каже він, знають добре самі урядові кола, бо це подає сам звіт Викершема, а проте це все збувається далі мовчанкою.

Висока тарифа показалася для Америки погубним кроком, а для світа поганим приміром, але це збувається теж мовчанкою.

Мораторія, дана Німеччині на один рік, не є ніяким ратунком для Німеччино й Европи, а тільки спричинила ще більшу непевність, через яку терпить і Америка. Це теж правда, каже Річі, про яку нарід повинен знати.

Кріза з допомогою безробітним повстала між іншим тому, що промисловці відкладали резерви на забезпечення виплати дивіденд шеровцям у гірших часах, але не подбали про забезпечення того робітника, котрого праця приносила їм добрі користи. Це, каже Річі, теж правда, яку треба народови пояснити. Ще треба сказати собі, що в Америці часто говориться, що державою повинні кермувати визначні бизнесмени, банкирі й промисловці, хоч правдою є, що та катеґорія людей не дописала, бо не змоглася на ніяку розвязку теперішньої крізи. Саме через те, каже Річі, ті люди не надаються до дальшого проводу, бо вони не змогли допомогти фармерам, ні не довели до стабілізації промислу, ні не зорґанізували відповідної допомоги безробітним.

Отсе є та правда, яку, каже Річі, нарід повинен знати і яку треба голосити, щоби лекше знайти вихід з важкого положення, в якім живемо.

ПОГЛЯДИ ТАДЕЯ ГОЛУФКА НА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ

(Кореспонденція з Галичини).

(Докінчення)

5)

Супроти так сформульованого становища в тій справі я уважаю, що **дотеперішня польська політика** на Східних Кресах веде, по моєму глибокому переконанню, **до катастрофи.** Доки час, доки не є ще запізно, мусять Поляки з тої погубної дороги завернути.

—o—

Ось так писав Татей Голуфко в 1922-гім році. Як бачимо, то Поляки з тої погубної дороги не завернули, а брошура Голуфка про „Питання національностей в Польщі" не зробила бажаного ним впливу ані на польський уряд ані на польську суспільність.

Голуфко перейшов, як звісно, давно вже до бебеків, чи там санаторів, зістав високим урядовцем в міністерстві у відділі для національних меншин, а пізніше став також і послом та віцепрезидентом клюбу бебеків. Однакож справою українсько-польського помирення займався він дальше, хоч тепер вже його становище супроти Українців змінилося відповідно до його ролі між санаторами. Та всеж таки він не тратив надії, що його пляни поведуться, хоча властиво про ті пляни мало що знаємо, бо ріжні польські партії всіляко про ті його пляни говорять.

Є загальне переконання поміж Українцями, що він не згинув з рук Українців і що власне ті його пляни були причиною його смерти.

Для характеристики його поглядів наведемо тут дещо **з його статті** про національні меншини в Польщі, поміщеної в одній варшавській газеті **при кінці березня ц. р.** Про українсько-польське питання писав він тоді ось що:

„Думаю, що дотеперішні проби полагодження польсько-українського спору у Східній Малопольщі (як бачимо, то він вже за тих девять літ „поступив" і перестав уже називати наш край Східньою Галичиною. — Перекл.) розбивались об неохоту обох суспільностей до шукання пляну мирного співжиття. Маю вражіння, що саме ми є свідками зміни настрою як серед Поляків так і серед Українців, мешкаючих у Східній Малопольщі. Хотяй це буде видаватися, на перший погляд парадоксальним (то є само собі противорічним), то однакож маю сміліcть сказати, що на **зміну настрою** в напрямі шукання „модус вівенді" (способу співжиття) та закінчення дотеперішньої ненависти і взаїмного сепаровання вплинула так звана саботажна акція і викликана нею так звана пацифікація. Оба ті акти мусіли поділати на обі суспільности отверезуючо. Вони мусіли їм отворити очі, до чого веде взаїмна ненависть і заїлість. Ані Українцям не приносить чести саботажна акція, ані польській державі не прибільшить слави пацифікація, бо кожда репресія, навіть вимушена конечністю і введена на короткий час, свідчить, що державний організм є хорий.

Якщо саботажна акція й зробила шкоду матеріяльну польській суспільности, то сто раз більшу шкоду зробила вона самій українській суспільности. Пацифікаційна акція помимо своєї конечности (?!) і **успішности (?!), була у всякому разі відємним явищем, як кождий факт, коли на перший плян виступають фізична сила і репресії. Це цілком не збільшить поваги для держави, коли частину її горожан треба аж насильно змушувати до льояльности і шановання законів. Я маю вражіння, що багато чесних українських політиків,** котрі публично виступають проти саботажистів, признають в дусі, що акція їх могла вирости лише на підставі неґації, сепаратизму і ненависти до всього, що польське, якими кермуються відповідальні українські політики.

Таксамо багато чесних Поляків зі Східньої Малопольщі мусять в дусі признати, що коли польський уряд вхопився аж так тяжкого засобу як пацифікація, котру супроводжали, як звичайно в таких випадках, ті чи інші переступства і надужиття, то **велику вину за це поносить місцева польська суспільність,** котра, ігноруючи суспільність українську, не була досі схильна до вкроблення позитивної програми співжиття. А з цього вийшло таке, що ще хвиля, а цілий край станув би в розгарі домашньої війни, що була би тим страшнішою, бо була би братовбивчою".

Дальше пояснює пок. Голуфко, що трагедія польсько-української боротьби у Східній Малопольщі полягає в тому, що **кожда сторона** хоче уважати себе **за господаря цього краю,** коли з дійсного положення виходить, що обидві сторони повинні бути **спів-господарями.** Той перший погляд веде до брутальної боротьби та й до того, що перемінює життє в пекло, а край самий веде до розвалу.

Друга засада домагається порозуміння обидвох сторін і коли би її увести в життя, то край дійшов би до розцвіту і добробуту. Польсько-українська боротьба у Східній Малопольщі має чисто льокальний характер і є суперечна з інтересами обидвох народів.

Є річю певною, що ключ до розвязання цього питання лежить в руках польської суспільности у Східній Малопольщі. Вона перша повинна витягнути руку до згоди, хоч би лиш з цеї причини, що побіда є по її стороні. Побідникови є лекше сказати: погодімся і понехаймо боротьбу, котра не лише що нас обидвох знесилює, але і компромітує нас перед культурною Европою. Польський народ не бажає боротьби з українським народом і певно не дасть свого морального попертя для зганьблення української суспільности у Східній Малопольщі.

Тому я (Голуфко) є переконаний, що польська суспільність у Східній Малопольщі підпорядкує свої місцеві амбіції і ненависти загальній польській державній рації. Знаємо (?), що в польській суспільности Східньої Малопольщі почуття загального державного інтересу побідить пересадний націоналізм, котрий розрісся в останніх десятках публичного життя в тім краю. Зміна настроїв польської суспільности мусить скріпити ревізію дотеперішнього становища і в українській суспільности. Тому я є оптимістом і вірю, що той спір буде щасливо полагоджений.

—o—

Як бачимо, то Голуфко за той свій оптимізм наложив головою. Зрештою не знаємо, наскільки погляди Голуфка, висказані в березні ц. р., змінилися на інші.

По його смерти вигукує санаційне „Слово Польске", що він був безоглядно противний якимнебудь автономічним думкам, а навіть заложенню українського університету у Галичині, про що власне писало недавно станиславівське „Українське Життя". Однакож другий санаційний орган, „Курер Польскі", подає, що Голуфко мав станути на чолі получених трох східно-галицьких воєвідств у характері львівського воєводи. Те скомасоване львівське воєвідство мало би дістати широку автономію зі соймом, який відповідав би подекуди горішньошленському соймови.

З того дехто заключає, що Голуфко згинув з руки тих, котрим східно-галицька автономія була би не на руку. Та дійсної правди покищо не знати.

Іван Головенко.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Р., Елмайра Гайтс, Н. Й. — Як би пошкодовані візвали доносчика-священика до суду і вимагали відшкодовання, тоді ми могли би про це написати. А по судовім ореченню могли би напятнувати доносчицьку роботу, якби було доказано, що дана особа була доносчиком. Звертаємо Вашу увагу на новинку з вчорашньої „Свободи", де сказано, що один американський суддя відмовився дати другі папери доносчикови, бо казав, що Америці не треба горожан-доносчиків.

І. К., Ню Йорк, Н. Й. — Перед кількома днями змагався один громадянин доконче поміщення великого поклику в справі ратунку Підгаєччини, а Ви подаєте факти, які можуть хіба тільки прибити жертвенність, коли її не знищити. На всякий випадок не забувайте, що коли пишеться про такі справи, то долучується оригінальні документи, щоби ми могли справдити на місці правдивість Ваших тверджень.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РАТУВАТИ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

Під таким наголовком була поміщена редакційна стаття в ч. 217 нашого органу, над котрою справді варта добре застановитися.

Союзовець, котрий ще має тепер сяке таке заняття, перечитавши цю статтю, не дуже то здрігнеться, бо він ще має на покриття своїх вкладок до Союза. Зате в клопотах є такі союзовці, котрі не працюють уже довгий час, а не мали щастя заощадити гроша на чорну годину, або котрим заощаджені гроші в банку пропали, або котрі втратили все на реальностях. Такі не мають грошей на покриття вкладок до Союза. Перечитавши цю статтю, вони задумаються і спитають себе, що їм тепер робити. Союз була в них одна надія. Оплачував його може яких двацять років, щоби була поміч родині на випадок смерти. А тепер готово те все пропасти. Правда, стаття добре написана, бо каже, щоби ратувати союзовців за всяку ціну. От відділ мене ратує уже довший час. Та це не лише мене, але є нас таких більше як я, котрі вже довгують до каси відділової по двацять і кілька долярів. Та біда в тім, що в касі грошей нема, бо банк, в котрім відділ льокував свої гроші, знаходиться в руках ресівера. Дотого члени якось більше тепер хорують і похорон трафився. Відділ помагає всім як може, бо є до цього зобовязаний своїми ухвалами. Більше від нього вимагати неможливо, хіба що котрий з відділів стоїть фінансово сильніше.

Як свідомий Союзовець, я не трачу надії і вірю, що Батько наш Союз ще таки знайде спосіб допомогти того роду безробітним членам цю страшну крізу перебути і затримати нас в родині Союза. А ця поміч можлива в той спосіб, щоб ужити грошей з народного фонду на покриття вкладок конечно потребуючих членів. Відомо, що кождий член платить місячний податок на фонд народний при У. Н. Союзі, з котрого то дається жертви на ріжні народні цілі, головно на старий край. Отже чи не було би добре, колиб Екзекутива У. Н. Союза давала з цього фонду підмогу цим членам, котрі знаходяться в критичнім положенню? Цеж також справа народня, бо тут ходить теж про наше істновання.

Скаже дехто, що це є неможливе, бо статут Союза цього не приписує. Однак я думаю, що для добра орґанізації це є можливим і Екзекутива повинна це зробити. Подумає дехто з членів, якаж користь буде для орґанізації, коли будеться підривати фонди Союза? Отже користь буде та, що наше членство зміцніє духом і горде буде з цього, що належить до такої братньої орґанізації і діти таких членів не будуть чути нарікання на Союз зі сторони своїх родичів, а навпаки, родичі з вірою в будучність, будуть свої діти вписувати до Союза. А кождий Союзовець розуміє, що істновання Союза в будуччині залежатиме від наших дітей.

Павло Підлісний,
фін. секр. від. 301. У. Н. С.,
Шикаґо, Ілл.

REPORT ON POLISH-UKRAINIAN CONFLICT IN EASTERN GALICIA.

(By Rev. James Barr, M.P., and Mr. Rhys J. Davies, M.P. House of Commons, London, S. W. 1.)

(6)

At Drohobycz, a new school has been opened by the Greek-Catholic Archbishop in place of that closed. But they are not hopeful that it will remain open because the school opened in similar circumstances at Rohatyn was closed by the Government and all doors sealed with a stamp on them. The Ukrainians maintain that schools managed by the Greek Catholic clergy may be opened without a Government Concession according to a Treaty of 1925 between the Polish Governnment and the Vatican. On the other hand, prominent Polish Representatives whom I saw maintain that the Treaty of 1925 relates only to colleges for the training of Theological Students and does not cover the case of secondary schools.

In regard to arson and other acts of violence, these are widely condemned even by those who have the fullest sympathy with the full Ukrainian claims. The advanced Polish Socialist whom I met in Warsaw said he was absolutely against all this terror, which was the work not of a Socialist Organisation but of a Nationalist Organisation, which was reactionary and not progressive.

In like manner, a leading Polish Trade Unionist at our interview in Lvov said: "About 80 per cent. of the Polish people agree that a whole nation should not be held responsible and punished for deeds of arson performed by single individuals; but 100 per cent. of the Polish population are against methods of fighting within a democratic country performed by some groups of Ukrainians united in a military organisation the seat of which is supposed to be Berlin."

I was informed by the Ukrainians that as a result of the suspicions resting on the Boy Scouts, that organisation which had existed since 1911, was now altogether forbidden, whereas similar organisations in Poland were not only tolerated but subsidised by the Government. Poles whom I consulted both in Lvov and Warsaw said they were not aware of any official order prohibiting the Scout Organisation in the Ukraine; and some of them asserted that there were still Boy Scouts in the Ukraine and that the movement was encouraged everywhere. The Ukrainians, however, are emphatic that the Organisation is forbidden and that Boy Scouts seen in their uniform are fined.

It is said that Sports Clubs of various kinds are banned, or at least forbidden to give lectures. In such cases, as in the cases already referred to of a ban being placed on the lectures of Co-operative and Agricultural Societies, it was pointed out that such prohibitions are not confined to the Ukraine. A prominent Trade Union leader, already referred to, gave an instance in the western part of Galicia where a group of peasants, exclusively Polish, gathered for agricultural purposes, were forbidden on the suspicion of political action. But the Ukrainians point out that such instance among the Poles are rare, and not systematic as with them; and a Polish Socialist said to me that these more isolated instances were on ground of political opposition to the Government, but the Ukrainian cases were more on national grounds.

Voluntary Fire Brigades are also put down for the most part. I was informed that there were 2,000 of these in Austrian times and now there were only about 300. The Ukrainians justify them on the ground that there are no Council Fire Brigades, and that the roofs are of straw. On the other hand, they are rulled out as not complying with the constitution. I met a young clergyman who was sentenced to seven days imprisonment for organising a voluntary Fire Brigade. He escaped imprisonment by paying a fine. They say it is politics. They say: "You train them to march and you are going to organise an army out of the Fire Brigade." The Polish Representatives said that these Fire Brigades had been put down on account of the suspicion that these organisations promoted acts of arson last year, thus presenting, we might say, the spectacle of Fire Brigades that were raising fires instead of putting them out. They admitted that proof could not be given, but suspicion existed. The putting down of these Fire Brigades was part of the pacification.

Reverting to the closing of the Secondary Schools, I asked the Polish Representatives why they could not be opened now when the country was quiet, and the only answer I received was: "It depends what the government wil do about it." On this whole subject the Polish Socialist, to whom I have more than once referred, said: "It is all nonsense to close a school even if it were true that some boys were guilty of arson. The Communists are there too; but we do not hear that the Poles are closing a school becase there are Communists. You cannot make a whole school and a whole people responsible for the acts of a few. And the result is, if your close the schools the boys begin to be more active and become more radical."

THE UNIVERSITY.

Before the War the University in Lvov had seven or eight chairs or lectureships in the Ukraine language. After the War the Professors and the students who were Ukrainians emigrated. The Professors did not wish to give their oath to the Polish Government, or recognise the Polish State, especially before the question of their destiny had been settled. The students did not come back to study till 1923, because being a student of a Polish University brought a certain odium with it, and they were apt to be boycotted by their fellow-countrymen. Now there are some 2,000 Ukrainian students in Poland, 3,000 in technical schools, veterinary colleges and the like are included. Yet even in Cracow and Warsaw, where there are Ukrainian professors, or professors dealing with the Ukrainian language, their lectures are given in the Polish tongue. Hence Ukrainian students go to Czechoslovakia where a Ukrainian University has been established.

(To be concluded).

—Пане Козар, чому ви все виходите на балькон, як ваша жінка співає?

—А навіщож люди мають думати, що я бю її?

Жінка подорожуючого торговельного агента привела на світ близнюки, сказала наймичці, щоби телеграфічно повідомила про те її чоловіка та що докладніші вістки прийдуть пізніше. Телеграму приніс йому почтар саме, як агент з товаришами сидів в готелі при обіді. Агент попросив одного з товаришів, щоби відчитав телеграму. Цей відчитав: „Пані привели на світ близнята, пізніше більше".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Співацька молодь — до хору!

Ми звикли хвалитися, що Українці дуже люблять хоровий спів, що як зійдеться трох наших, так вже маємо хор. Коли ми такі співучі, то треба припускати, що от у Ню Йорку повинні ми мати величаву хорову організацію, яка відповідала би цілковито артистичним вимогам і принесла би Ню Йоркови честь.

Поміри хори, з обмеженим полем для обслуги церков (з котрих, як от п. Онуфрика, навіть дуже добрий) існує під управою п. Юрія Кириченка світська хорова організація „Бандурист". Цей хор відбуває проби кождого понеділка вечером в Крістодора Гавс, при Евеню А і 9 вул., таксамо, практикує вже кілька літ. Ч[и] ж це за причина, що хор, маючи слобідну руку і доброго організатора і діріґента, властиво кисне? Що приходиться думати, як підчас національних свят співає на сцені яких 20 співаків, котрих продукції, з приводу малого числа співаків, не можуть вийти звуково заокруглені, а діриґент навіть не має з чим показатися?

Дуже за причина цеї байдужности годі збагнути. Бо не знати, щоби хтось мав з п. Кириченком особисті чи які інші порахунки, а навпаки, виглядає так, що він користується повною міркою симпатії.

Стрінувши його випадково, я спитав його про причини занепаду такої гарної й корисної хорової установи.

Розговорившися, ми станули на тім, що є дві можливости, чому співаків не видно в хорі:

1) В Ню Йорку є замало Канадійців, яких зате є досить у Шикаго. І там є добрий хор. В Канаді родяться співаки на ліпшій пшениці і свинині, яка в Ню Йорку не така добра. Тут ще до того не добрі вітри віють, з чого люди в Ню Йорку кашляють, або бодай терплять на нежит.

2) Друга, молодша ґенерація Нюйорчан, стидається належати до „форейнерського" хору. Вона воліє розвивати тільки декляматорські таланти на вулиці, при шумі надземної залізниці!

Шкода, бо хор заснований для гарних цілей. Він мав і має величезне поле до попису на американській арені й там вже здобував признання.

Тому добре булоб, якби цею справою (розмовами) зацікавити бодай таких Українців, що ще розуміють хоч трохи по українськи. Розуміється, що до такої пропаганди зміцнення безпартійного хору надаються люди, що добре говорять по анґлійськи. Думаю, що з цього був би успіх. Хор дістав би свіжі сили і дістав би новий розголос.

Роман Придаткевич.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 3-го жовтня, в годині 7.30, під ч. 435 Мейн ул. Проситься членів прибути на означений час. — В. Матвіяс, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 288, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в неділю, 4 жовтня, в годині 1-ій попол., в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Петро Пазюк, предс.; Стефан Верещак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відділу 288 повідомляє усіх членів згаданого відділу, що надзвичайний мітінґ відбудеться дня 4-го жовтня, точно в 4-тій годині пополудни, в Українській Галі. Проситься кождого члена явитися на тім мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження, а іменно справа безробіття, котре далося відчути дуже болючо декотрим членам нашого відділу. — Максим Паращак, предс.; Михайло Бур, кас.; Іван Малицький, фін. секр.; Михайло Мушастий, рек. секр.

ВІЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться дня 4 жовтня, в годині 1-ій пополудни, в галі парохіяльній. Обовязком є кождого члена явитися на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Також пригадується довгуючим членам, щоби прийшли на сі збори і вирівнали свої залеглости; не відтягайте з місяця на місяць, щоб не було запізно, бо на будуче за довгуючих членів не будеться посилати до Союза. Се відноситься також і до плачення за діти. Щоб опісля не було нарікання на урядників, котрі мусять поступати після того статута який члени собі ухвалили. Взивается тих членів, котрі змінили своє мешкання, щоб подали свої адреси секретареви найдальше до 4 жовтня. — І. Барнас, предс.; Л. Худоба, кас.; І. Мельник, фін. секр.

Обережний.

Суддя: — Чи обвинувачений зовсім не жалує свого вчинку?

Обвинувачений: Не знаю, пане суддя. Ще не знаю присуду.

—o—

Подвійне нещастя.

— А то дійсно нещастя: Якраз твоя жінка мусіла посовгнутися на шкірці з помаранчі та зломити ногу!

— Так! А ще більше нещастя, що її тоді занесли до крамниці, в якій продають дорогі сукні й капелюхи!

ЯКІ ОВОЧІ ЛІЧАТЬ ЯКІ НЕДУГИ.

„Овочі це ласощі, або десер!" чуємо, на жаль, іще в неодній родині. Овочі мають передівсім тому велику вартість, що в них є цукор. Найбільше цукру має: виноград, вишні, трушки, яблока, агрест, порічки (винничкя), суниці. Далі йдуть: сливки, черниці (афини), брескині, морелі, малини, ожини. Та ми не можемо жити самими овочами, як то часто помилково говорять веґетаріянці. Вони мусіли би денно зїсти щонайменше 40 фунтів овочів і щойно одержали би з того потрібну скількість білковини — себто чотири фунти. А решта — 36 фунтів це майже виключно сама вода! Одначе сирі овочі мають у собі найбільше вітамінів. Та овочі треба їсти добре обчищені. Крім того овочі причиняються до чищення зубів і не допускають, щоби на зубах осідала камінна поволока.

Треба тут зазначити, що **кожен рід овочів має цілющий вплив на організм людини лише в якімсь однім напрямку. Хто нездужає на цю чи ту недугу, повинен їсти багато таких овочів, які лічать з тієї недуги,** отже, так сказати, переводити овочеву курацію.

Яблока, тому, що мають у собі багато заліза, помагають при витворюванні крови недокровним і блідим людям. Крім того яблока мають у собі багато фосфорової кислоти, а цей складник скріпляє нерви тим, хто працює умово. Вишні також добрі проти блідниці та малокровности, головнож солодкі вишні. Квасні вишні розпускають нирковий пісок і ниркове каміння. Добре впливають на діяльність печінки. Брескині й морелі зі шкіркою скріплюють травлення жолудка і помагають добре працювати печінці разом з жовчю. Суниці, тому, що мають багато фосфору, зміцнюють нерви. Сливки влекшують травлення і є дуже поживні. Більше звертати уваги ялосяби на ще не досить знаний овоч: айву (пиґва — квінс), бо вони причиняються до чищення крови та перечищують увесь організм травлення. Хто нездужає на обструкцію (затвердження), не повинен їсти черниць (афин), бо вони затикають жолудок, а зате повинен їсти айву. Також виноград чистить кров, тому теж лікарі поручають виноградну курацію. Багато грушок повинні їсти діти, а також дорослі, бо грушки мають у собі багато вапна та помагають при творенні костей.

Всеж заки зачнемо якусь овочеву курацію, треба порадитися лікаря-фаховця, бо односторонній харч може спричинити інші забурення, недомагання. Не вільно їсти теж забагато овочів, бо надмірність шкодить тут, як і в усім. Хто нпр. не любить сирих овочів, повинен їсти овочі разом з сухим хлібом. Недостиглі овочі можна їсти лише варені. Зате сирі овочі треба їсти необбирані, бо саме в шкірці є найкорисніші складники. Одначе шкірку треба добре обтерти, а де зіпсута, там треба викраяти. Яблока, грушки, айви, після того, як ми їх обмили, треба витерти на сухо сухою чистою стиркаю; виноград найліпше пообривати окремо від галузки, бо тому, що він на галузці густо збитий, то там є багато пороху й сміття, а коли полочимо цілу китицю, то той бруд не все зійде.

— Бачите, місяць, то зовсім вимерла планета. Нема там ні повітря, ні води, ніяких ростин, ніякого живого сотворіння, взагалі нічого...

— Коли так, то він зовсім непотрібний!

— Ха так, я також уже так думав, одначе кудиж йому дітутися?

Д-р А. Т. Кібзей.

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ

(29)

Віспа другорядна або наворотна.

Віспа наворотна — це така віспа, на котру занепадають люди, що вже колись були щеплені проти віспи. Початкові прояви такої віспи є таксамо наглі і таксамо строгі, як і в інших люеей, нещеплених від віспи. Показується висипка по тілі, прищі; горячка підноситься, але прояви недуги скоро уступають і чоловік приходить до здоровля. Але коли від часу щеплення минуло більше як пять літ, то й така віспа може часом скінчитися смертю.

Крім вище описаних родів віспи є ще й інші лекші, що зпочатку видаються дуже гострими, але при них скількість прищів і міхурчиків по тілі є звичайно невелика і чоловік скоро поборює недугу.

Комплікації.

При недузі віспи можуть наступити всілякі комплікації, небезпечні для життя, приміром запалення дишних проводів, втрата притомности і летарґ; конвульсії у дітей; запалення горла, запалення легенів, запалення шкіри і т. п. А коли чоловік і видужає, то наслідки віспи є дуже немилі. Шкіра подзьобана ямками; часом лишаються на тілі погані боляки; часом умові сили чоловіка падають по недузі; часом знову чоловік попадає в другорядну або наворотну віспу і т. п.

Лікування віспи.

Недужих на віспу треба безумовно відокремлювати в осібних шпиталях. Спеціяльного лікарства на віспу нема. Тому лікується тільки самі прояви недуги відповідно до їх якости. Чиста постіль, здорове повітря, багато плинів до пиття, особливо молока; часті купелі; полокання носа і горла. На сильні болі — опій. На ригання — ссати лід. Волосся на голові коротко обстригти. Лице зпочатку недуги накривати холодним рядном, змоченим у зимній воді або в 2-процентовім карболевім розчині. Коли боляки зачинають покриватись лускою, то шкіру тіла треба удержувати вогкою, а на лице натягнути маску, насмаровану мастю з пшеничної муки, мікдалової оливи і т. зв. сірої масти і ту маску що-дня зміняти. Тіло смарувати ґліцериною або васеліною. Добре є, щоб недужий без перерви мав теплу купіль. Очі вимивати бораксовим плином, а повіки васеліною. Коли боляки лущаться, то недужий повинен часто купатися в теплій воді, навіть у стадії виздоровіння. Лікарська поміч у кождім випадку віспи є не лиш пожадана, але й необхідна.

Охорона перед віспою.

Найуспішнішою охороною перед віспою є щепянка.

Недуга віспи була відома від непамятних часів на далекім Сході, особливо в Індії, і занеслася до Европи правдоподібно в VI-тім столітті по Хр. В старинних часах на Сході людям була відома щепянка проти віспи, але її видобувано з самих гниючих боляків недужого на віспу чоловіка і тому така щепянка часом була дуже небезпечна для здорового чоловіка і кінчилася смертю. В Анґлії було заведено таку щепянку в р. 1717. Від тоді смертельність на віспу підупала, однак щеплені особи заражували других і тому в р. 1840 того роду щеплення в Анґлії заборонено.

Аж в р. 1774 анґлійський фармер Джесті защепив сироватку т. зв. коровячої віспи в тіло своєї жінки і тим способом він перший дав почин новій методі щеплення. Коровяча віспа — се дуже заразлива недуга, котра захоплює вімя і дійки коров, а заразки або їдь тої віспи, защеплені в чоловіка, хоронять його перед звичайною віспою. Коло 1774 р. Дженер зачав примінювати методу охоронного щеплення при помочі т. зв. коровячої віспи. Та метода охорони поволі поширилась по цілому світі, хоч було багато її противників. Але досвід показав, що одноразове щеплення не на завше хоронить від заразки і тому менше-більше від р. 1840 до 1930 зачали люди вживати щепянки по кілька разів в певних періодах часу, щоб запевнити собі відпорність проти віспи. Щеплення треба повторяти. Перше щеплення між 4 і 6 місяцями, друге в 9-тім році, трете в 21-щім році життя і завше тоді, коли чоловік був виставлений на заразу віспи. Повне щеплення є слідне тоді, коли видно 4 знаки від першого щеплення на тілі, а також знаки всіх слідуючих щеплень.

Відпорність щепленої особи проти віспи залежить від скількости щеплень. Коли перше щеплення переведено як слід, а також друге, то чоловік певно є охоронений від віспи, а хоч захорує, то ніколи на неї не вмирає. По добрім щепленню і перещепленню чоловік є забезпечений від недуги на яких 10 до 15 літ.

II. Вітрова віспа. (Varicella, Chiken Pox).

Це гостра заразлива недуга, якої заразок або паразит є досі незвісний, а яка знаменується червоною висипкою по тілі, що через якийсь час періодично повторяється, але мало коли спричинює поважні наслідки для здоровля.

На вітрову віспу занепадають головно діти нижче 10 літ віку, але й старші особи можуть занепасти, коли не мали її замолоду. Однак ця недуга зовсім відмінна від звичайної віспи.

Вітровою віспою дуже легко можна заразитись через безпосередний або посередний звязок з особою хорою на цю недугу або навіть через повітря. До крови не можна її защепити. Звичайно один атак вітрової віспи хоронить чоловіка перед другим зараженням нею. Заразливість треває так довго, доки висипка не злущиться, що бере коло місяця часу.

Прояви недуги. Вітрова віспа показується від 13 до 17 днів по зараженню. Заражені нею діти стаються неспокійні, мають меншу або більшу горячку, жалуються на біль голови; брак у них апетиту. Старші особи дістають сильнішу горячку, дрощі, болі в крижах, звичайно слабі; висипку на тілі, і часом ригають.

Висипка вітрової віспи появляється вже першого або другого дня, і то найперше на плечах або на грудях; рідко коли на чолі або на руках і ногах. Рівночасно і в устах появляється кілька віспових прищиків. Коли висипка виступить у повній силі, то вона головно захоплює плечі й груди та череп голови; часом показується декілька болячків на долонях і на підошвах ніг; часом навіть на язиці та на вухах.

Висипка є червоної краски. На протягу кількох годин вона перемінюється в прищики, наповнені білим плином. Ті прищики є завбільшки головки сірника. Вони вже по 48 годинах гнояться, а відтак засихають і лущаться, але знову — до трох разів — нові виступають у слідуючих днях.

Перебіг недуги залежить від скількости тих прищиків і міхурців. Вони дуже сверблять і справляють безсонність. Горячка тіла підноситься до 101° Фаренгайта, часом навіть до 103° Фаренгайта, але рідко коли треває довше як 3 або 4 дни. Відтак нагло спадає, але в другім тижни може знову піднестися. Ціла недуга треває всього 7 до 12 днів. По злущенню прищики не лишають за собою ніяких слідів на шкірі.

Лікування відбувається відповідно до проявів, бо спеціяльного лікарства проти цеї недуги нема. На сверблячку натирати шкіру губкою, замоченою в теплім бораксовім плині, або посипати відповідним порошком по вказівках лікаря. Шкіру не дразнити та не шкробати, бо це може викликати поважні комплікації, запалення, а часом навіть ґанґрину і смерть. Теплі купелі прискорюють лущення боляків. Взагалі при лікуванню треба заховувати як найбільшу чистоту.

(Дальше буде).

— Ця кімната дуже гарна, головнож тому, що крізь вікно бачите краєвид більше ніж на сто миль.

— Коли так, то мусите мені дати його дешевше, бо я короткозорий.

—o—

У Канарчуків народилися близнята. Малий Юрчик питається:

— Тату, чи то оба вони наші, чи до вибору?

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ГОРОЖАНСЬКИЙ КЛЮБ
ПРИ 88 WEST STREET, NEWARK, N. J.

уряджує

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,
249 COURT STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір, — Вступ 35 центів.

Музика з найліпших нюарських сил. Дохід призначений політичним цілям.

Шановні Громадяни! Не повстидайтесь привести з собою і нових кандидатів в члени Горожанського Клюбу, де буде можна вписатись у секретаря. — Більше несподіванок проголоситься тогож вечора. — Усі молоді і старші на Величавий Баль в суботу, 3-го жовтня в годині 7-мій ввечір. 224,8

НОВІСТЬ! УКРАЇНЦІ З ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ! НОВІСТЬ!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО В ФІЛАДЕЛФІЇ, ПА.

уряджує

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

НА ЛЬОТАХ ЗА ЦЕРКВОЮ, GERMANTOWN & BERKS ST.

Базар починається

В ПЯТНИЦЮ, 2. ЖОВТНЯ І БУДЕ ТРЕВАТИ ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

У. Р. Т. СПІЛКА ВЛАШТОВУЄ

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1931 РОКУ

В УКР. РОБІТ. ДОМІ, 57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 8-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

Програма Концерту буде богата, між іншими виступає славний співак Володимир Дилов. 228,30

У. Р. Т. Спілка запрошує Громадян Нюарку і околиці чисельно прибути. — **Заряд Спілки.**

УВАГА! БРОНКС, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ
1274 HOE AVENUE, BRONX, N. Y.

уряджує

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

на отворення сезону, котрий відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1931 РОКУ

в годині 7.30 ввечір

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ ПІД Ч. 1274 HOE AVENUE, BRONX, N. Y.

Шановні Громадяни! Отсим запрошуємо Вас на наш баль, де весело і гарно проведете вечір в товаристві своїх знакомих. Також будеться приймати нових членів до Клюбу. Бо тільки через політичні клюби ми можемо осягнути то, що другі вже осягнули. 228

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВ. ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ, ВІД. 367 У. Н. СОЮЗА

уряджує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ОСІННИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
975 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7.30 ввечір. — Вступ 50 центів.

Ввесь дохід призначений на будову галі парохіяльної.
Буде приграватн першорядна музика п. М. Юркова.

На сей баль Тов. Запорожська Січ щиро запрошує всі братства, товариства і сестрицтва, а заразом запрошуємо всіх без виімку рочестерських місцевих і повамісцевих українських Громадян до численної участи в бали. — За добру забаву ручить — **Комітет.** 228-9

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЗІ СПОРТУ.

HALAIKO WON 115 BOUTS AS AMATEUR.

Steve's Only Defeat Was in 1928 Olympic Finals — Captured National A. A. U. Title Twice.

GETS WINDUP MATCH HERE.

Steve Halaiko, the Buffalo lightweight whose dazzling performance in defeating Al Rowe made him the outstanding figure of last Wednesday's boxing show at the Outdoor Arena, is comming back to Philadelphia as a headliner. Pete Tyrrell, Arena matchmaker, announced today that Halaiko will be in the wind-up of a card being assembled for September 28, if a suitable opponent can be found for him.

Johnny Jadick, of Kensington, was asked to take the assignment against the Buffalonian, accordind to Tyrrell, but his manager, Tommy White, declined the offer.

Johnny and Steve, incidentally, are the only two boys of Ukrainian descent in the boxing game.

Halaiko hails brom Auburn, N. Y., where he was born December 28, 1908, one of eleven children. He is a graduate of Cook Academy, Montour Falls, N. Y., and boxed on the school team against Bellefonte Academy and the Navy Plebes. While going to school, and after leaving, he competed in amateur ranks, winning the national A. A. U. 135-pound title in 1928 and 1929, and going to the finals of the Olympic championships in 1928, losing out on a questionable decision to Orlando, of Italy.

That was the only defeat Steve suffered in 116 bouts as an amateur. In 1929 he turned professional and since then has engaged in twenty-eight matches, winning twenty-five and dropping decisions to Wesley Ramey, Tony Herrera and Sammy Fuller.

In a return fight he reversed the decision on Ramey, who also holds a verdict over Jadick. On of his victories was scored at the expense of Sammy Mandell.

In his scrap with Rowe, Halaiko exhibited what is probably the swiftest left hand in the game today. It darted into Rowe's face like the fang of a rattler, perfectly timed and aimed.

His right, while not a crusher, was almost as fast, and its accuracy gave it quite a sting, as was demonstrated when he punched Rowe to the floor for what would have been a certain knockout if the bell had not rung before the referee could count ten.

That's the kind of opposition Rowe had to face in his attempt to make good in his home town. Al had never been able to break in and nearly all his seventy-nine pro bouts up to last Wednesday were fought elsewhere. He had scored his seventy-eighth victory only the night before by knocking out Buck Oliva in New York.

Rowe's anxiety to make good proved a boon to Halaiko, for Al took the offensive and carried it all the way, enabling Steve to make the best use of his skill at counter-punching.

Al fought bravely, and despite his defeat he succeeded in winning the favor of the crowd. When he appears here again, probably on the September 28 card, he will be given an opponent against whom his own talents will have a chance to show to advantage, according to Tyrrell.

(Evening Bulletin,
Philadelphia, Pa.,
September 18, 1931).

Два носії виносять на четвертий поверх піяно. Змучилися, аж піт ллється з них. Один з них каже:

— Не знаю, як люди можуть одушевлятися такою тяжкою музикою.

Лікар: Ноги могли ви чейже вмити собі, заки прийшли до лікаря?

Хорий: Я гадав, пане доктор, що тут іде лише про внутрішню недугу.

УВАГА! МЕНВИЛ, Р. АЙ.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ім. МИХ. ДРАГОМАНОВА

уладжує

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 4. ЖОВТНЯ 1931
(SUNDAY, OCTOBER 4, 1931)

НА ТІМ МІСЦИ, ЩО ВСЕ.

На сей пікнік запрошується всіх Українців з Вунсакет, Сентрал Фалс, Провіденс і з інших околиць прибути, а не пожалуєте. Вразі непогоди пікнік відбудеться на другу неділю.

За добру забаву ручить

229 **Комітет.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПРОВІДЕНС, Р. А.

З весілля на Рідний Край.

Панство Проніцькі, з Тонтон, Масс., з нагоди весілля їх сина, п. Володимира Проніцького, бувшого українського стрільця, котрий перейшов широкі степи українські в визвольній боротьбі, з панною Анною Порохняк зібрали для Рідного Краю $17.85.

Цю жертву зложили гості при роздачі „коровою". Пожертву призначили: на боєву зкцію $8; на політичних вязнів $4; на Рідну Школу $3.85; на інвалідів $2.

Переслав **Омелян Рекрут.**

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на читальню в селі Болотні.

Жертви зложили по $10: І. Зборовський, М. Нниський, М. Баран, М. Ільчицин, М. Олексів, О. Потавський; по $5: І. Прусак, Юлія Кравчук, Катерина Шпунт, Анна Камінська; Марія Процик $3; по $2: Анна Бродин, І. Ткач, В. Кожух, В. Гулька; по $1: І. Деревяний, І. Бринь, М. Жарський.

Разом $112.

Комітет Збірки:

Іван Зборовський, Михайло Ниський, Михайло Баран.

—o—

СЕЙНТ ПОЛ, МІНН.

На фонд „Сурми".

Гром П. Качмар переслав через Обєднання 6 дол. на пресовий фонд „Сурми". Гроші ці прийшли з розпродажі „Сурми".

ГАРТФОРД, КОНН.

На визвольну боротьбу.

Громадянин П. Драпяк переслав через Обєднання на визвольну боротьбу 17 дол. збірки.

ТАРЗАНІВ СИН. (51)

Корак мандрував по джунглях з Меріем. Одного разу він дійшов до дикунського селища, де він уже нераз був, полюючи на дичину. Тут він дістав собі стріли та інші примітивні прилади, потрібні для полювання. Дикуни його вважали білим чортом, що товаришує з малпою, а тому не зачіпали його, стараючись услизнутися від його зору. Та на цей раз вони рішили за всяку ціну відігнати геть цього чорта від своїх курінів.

—o—

Дикуни почали оточувати місце, де був Корак з Меріем. Вони наблизилися до них у той час, як обоє, нічого не підозріваючи, любувалися собою. Обережно чорні затискали своє смертельно коло навколо Корака й Меріем. Вожд дикунів наблизився й зза кущів роздивився добре. Він пізнав Меріем, що була донькою шейка, з яким це племя дикунів торгувало. Отже шейк дасть добру нагороду за неї.

—

Корак стояв обнявшись з Меріем і не сподівався, що біда вже була над ним. Несподівано вони почули галас, що підняли навколо дикуни. Кущі ожили й ізза них показалися розмальовані обличча дикунів. Усі вони навколо кричали, вили так сильно, що сполошили всі джунглі. Своїм криком вони хотіли прогнати нечистого духа. Корак не вспів й отямитися, як почув свист стріли в повітрі й вона всрягла йому в спину.

—o—

Друга стріла вдарила в ногу й повалила Корака на землю. Зі всіх сторін з вигуками й ревом вискочили дикуни. Меріем опинилася серед розярених і страшних людоїдів. Вони почали свій танок перемоги. Та в цей час з джунглів несподівано появився Акут зі своїми малпами й кинувся до бою з дикунами. Вони, боронячись завзято, почали тікати геть. Вожд схопив на руки Меріем і з нею зник у гущавині джунглів.

—o—